

**OPENING
132STE WERKINGSJAAR**

**BEELDVERSLAG
GALADINER**

**AANKOMENDE
ACTIVITEITEN**

Voor de allereerste keer ooit:

Openingsconferentie op 22 september 2023

Plechtige Openingszitting...

Het Vlaams Pleitgenootschap heeft het genoeg en uit te nodigen op de openingsconferentie ter gelegenheid van het 133ste werkingsjaar. Op vrijdag 22 september 2023, in de namiddag, neemt openingsredenaar Hans van Houtte het woord tijdens de plechtige openingsconferentie. Het wordt ongetwijfeld een boeiende uiteenzetting over “*De grenzen van het recht en oorlogsschade*”.

... en Galadiner

's Avonds gaan we naar goede gewoonte helemaal uit de bol en dat mag u dit jaar zeer letterlijk nemen, want onze traditionele gala-avond heeft dit jaar plaats op de terreinen van Asiat Park in Vilvoorde waar het ondertussen befaamde Horst-festival zijn tenten opslaat. We zetten de avond om 18.00 uur in om volop van het laatste zomerzonnetje te genieten. Het aperitief mag dit jaar ook iets langer duren en terwijl de gasten toestromen brengt een heel bijzondere muzikale animatie iedereen in de opperbste stemming. Toch zullen we de dansbeentjes nog even in bedwang moeten houden, want om 20.00 uur gaan we aan tafel. Verwacht geen klassiek gedekte tafels met damasten kleden en zilveren bestekken. Maar het diner zal net zoals andere jaren opnieuw van een exquis culinair niveau zijn. Om 23.00 uur nodigen onze dj's ten dans.

Wij hopen u massaal te mogen begroeten. Noteer de datum alvast in uw agenda!

Vanaf 15 juni kan u zich inschrijven via onze website: www.vlaamspleitgenootschap.be

Prijzen

Ticket lid-stagiair	135 euro
Ticket lid-advocaat	195 euro
Ticket stagiair	225 euro
Ticket advocaat	245 euro

Word lid van het Vlaams Pleitgenootschap

Voor het gerechtelijk jaar 2023-2024 staan tal van activiteiten op het programma: een waaier aan recyclagemiddagen aan democratische prijzen, cultuuractiviteiten, de jaarlijkse studiedag, etc.

Word nu lid en geniet van de talrijke voordelen die dergelijk lidmaatschap u biedt. Reeds bij deelname aan enkele activiteiten verdient u uw lidgeld door dit gunsttarief in geen tijd terug.

Voor een agenda en een overzicht van de activiteiten verwijzen wij naar onze website:

- www.vlaamspleitgenootschap.be
- www.facebook.com/VlaamsPleitgenootschap
- www.linkedin.com/company/vlaams-pleitgenootschap-bij-de-balie-te-brussel-vzw/

Colofon

Verantwoordelijke uitgever: Gert-Jan Hendrix,
vzw Vlaams Pleitgenootschap bij de balie te Brussel
Poelaertplein 1 - 1000 Brussel - info@vlaamspleitgenootschap.be
KBO nr. 0408.508.372
Realisatie: All About Content, www.acontent.be
De redactie bestaat uit: Karin Vanhoof
Fotografie: Karel Duerinckx
Redactie afgesloten op 31.05.2023
Publiciteitsregie: All About Content, www.acontent.be

Bijdragen, opmerkingen, suggesties?

Poelaertplein@vlaamspleitgenootschap.be

Het VPG-bestuur 2022-2023

Gert-Jan Hendrix (Voorzitter)
Peter Taffijn (Oud-voorzitter)
Alexander Hamels (Eerste Ondervoorzitter)
Wouter Strypsteen (Tweede Ondervoorzitter)
Tine Meurs (Openingsredenaar)
Philippe Van Gaeve (Ere-voorzitter en Adjunct-penningmeester)
Odile Meurisse (Secretaris)
Dieter Vanoutrive (Bestuurslid)
Thibault Verhaegen (Vertegenwoordiger der Stagiairs)

Vrijwillige medewerkers

Dietrich Bourguignon, Christophe De Backere, Nino De Lathauwer,
Alexandra Duysters, Sarah Elslander, Nele Jonckers, Jan Maertens, Stefanie Tack, Evelyne Verstraeten, Lode Van Dessel, Wannes Vandenbussche,
Anouk van der Mast, Jonathan Vanderstichele, Nicolas Vermeulen,
Evelyne Verstraeten

VOORWOORD

Geachte confraters,

Het gerechtelijk jaar ligt intussen grotendeels achter ons en wij kunnen terugblikken op een geweldig werkingsjaar. Naast onze vele permanente vormingen, was u talrijk aanwezig op onze afterworks (zowel op de kerstmarkt als op het Luxemburgplein), op de pleitwedstrijd en op de cultuuractiviteiten. Onze gegidste wandeling door Brussel in het thema van Art Nouveau-gebouwen was zelfs dermate succesvol dat wij bijkomende gidsen moesten inhuren. Het karting-toernooi van de JABkes en het VPG trok dit jaar weer een hele reeks teams die zich als snelste van onze Brusselse balie wilden kronen.

De koningin van onze activiteiten is echter de openingszitting en het galabal. Afgelopen november maakte u er alvast een spetterende editie van, met een recordopkomst. De openingszitting kon als vanouds plaatsvinden in de plechtige zittingszaal van het hof van beroep en stond dit jaar in het licht van twee thema's.

Enerzijds doken wij in de details van de aansprakelijkheidsverzekering, met een doordachte openingsrede gegeven door confrater Tine Meurs met als titel “*Verzekeraar, advocaat en verzekerde: drieklank in majeur of mineur?*”. Voor diegenen onder u die de openingsrede jammerlijk hebben moeten missen, biedt de moderne wereld een oplossing: u kan zowel de openingsrede als de repliek in dit

nummer van het Poelaertplein herlezen. De opwinding van de openingszitting zal u daarmee helaas niet kunnen recreëren, maar u zal tenminste wél tijdens de koffiepauze met uw confraters kunnen meediscussieren over de leiding van het geding in de aansprakelijkheidsverzekering.

Anderzijds brachten onze gasten van de Ukrainian National Bar Association een aangrijpende getuigenis over het leven en lijden van de advocaat in Oekraïne in de nasleep van de Russische inval. Ik was, net als velen onder u wellicht, geschokt door de hardheid van de oorlog en door de wijze waarop zij schijnbaar in alle aspecten van het Oekraïense rechtsleven doordringt. De verhalen over zittingen in schuilkeiders en het schrijven van conclusies in het duister, bij gebrek aan stroom, tonen echter de standvastigheid van de Oekraïense rechtstaat en de verbetering van onze Oekraïense confraters daaraan. Het Vlaams Pleitgenootschap is trots dat zij die nobele zaak kon steunen door haar geldelijke bijdragen in het voorgaande werkingsjaar.

Na de openingszitting was het tijd om te genieten van wat voor velen van u ongetwijfeld het hoogtepunt is van onze openingsactiviteiten: het galadiner en -bal. Dat galadiner werd dit jaar bijgewoond door een uitzonderlijk groot aantal onder u (1.320 aanwezigen!). Wij genoten alvast van uw aanwezigheid evenals van uw enthousiasme op de dansvloer en begrijpen uit de vele lovende opmerkingen die wij mochten ontvangen dat u zich ook

vermaakt heeft. Voor diegenen onder u die nog willen nagenieten (of die hun geheugen moeten oprispen) bevat dit nummer van het Poelaertplein een selectie van foto's en sfeerbeelden van het diner en bal.

Ons vorige galabal lijkt wellicht een verre herinnering en velen onder u kijken wellicht al reikhalzend uit naar de volgende editie. Ons volgende galabal zal plaatsvinden op 22 september 2023. Noteer die datum dus alvast in uw agenda.

In deze luxe-editie van het Poelaertplein lichten wij ook een tipje van de sluier op: het galabal wordt dit jaar in een nieuw, modern jasje gestoken. Voor een grote, enthousiaste groep als onze Nederlandse Orde hebben wij een bijzonder concept voorzien dat ruimte maakt voor het grote aantal aanwezigen, maar dat ook de traditionele aspecten van het bal bewaart. Ik hoop alvast dat u erbij kan zijn.

Met confraternele groeten,

Gert-Jan Hendrix
Voorzitter Vlaams Pleitgenootschap
2022-2023

Traditie verzekerd

Het 132ste werkingsjaar van het Vlaams Pleitgenootschap

Het bestuur van het VPG blikt tevreden terug op de voorbije activiteiten van het werkingsjaar 2022-2023. U was talrijk aanwezig op onze permanente vormingen en ook op onze afterworks in samenwerking met de JABkes en Steve Skills.

Hoogtepunt was uiteraard onze traditionele openingszitting op 25 november die plaats vond in de plechtige zittingszaal van het hof van beroep en die feestelijk werd voortgezet met het galadiner en dansfeest in Kart Expo. Tot onze grote vreugde mochten wij 1320 advocaten ontvangen voor het feest. Wij hebben veel positieve feedback ontvangen en hopen oprecht dat u ervan genoten heeft.

Verder in deze bijzondere editie van het Poelaerplein leest u de volledige rede van mr. Tine Meurs en de repliek van voorzitter Gert-Jan Hendrix. Het bestuur van het Vlaams Pleitgenootschap was ook verheugd tijdens de openingszitting een delegatie uit Oekraïne te mogen ontvangen.

U krijgt verder een beeldverslag van de gala avond en in de agenda leest u alvast meer over onze eindejaarsreceptie op 23 juni en de openingszitting van volgend werkingsjaar, die zal plaatsvinden op 22 september – u leest het goed.

Maar laat ons eerst even terugkomen op de openingszitting van het 132ste werkjaar.

Verzekeraar, advocaat en verzekerde: drieklank in majeur of mineur?

Enkele bedenkingen over de leiding van het geding in de aansprakelijkheidsverzekering

Prelude

Parijs, 1844. Een toevallige voorbijganger is het slachtoffer van een ongeval met een rijtuig dat vastgemaakt is aan een ander rijtuig dat door paarden voortgetrokken wordt. Het slachtoffer bezwijkt kort daarna aan zijn verwondingen. De eigenaar van de beide rijtuigen had bij de verzekeringsmaatschappij met de treffende naam ‘Automédon’ een ‘verzekering tegen ongevallen met paarden en rijtuigen’ afgesloten. De eigenaar-verzekerde eiste op grond van zijn verzekeringsovereenkomst van de maatschappij de terugbetaling van de schadevergoeding die hij aan het slachtoffer van het ongeval had moeten betalen.

Automédon wees de vordering af op grond van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomst en het feit dat het (tweede) rijtuig dat het ongeval veroorzaakt had, niet ‘door paarden getrokken werd’ noch ‘bestuurd werd’ en dus niet door de verzekering zou gedekt zijn.

De verzekerde kan zich bij deze dekkingsweigering niet neerleggen en trekt naar de plaatselijke rechtbank van koophandel.

Zoals sommige van mijn voorgangers, kon ook ik het niet laten om deze rede in te leiden met verwijzing naar een proces gevoerd in lang vervlogen tijden. Al vraagt u zich misschien af, hooggeachte vergadering, waarom ik voor mijn inleiding gekozen heb voor een proces waarvan dermate triviale feiten de aanleiding zijn geweest.

Een verkeersongeval en een verzekeraar die dekking weigert door zich op de polisvoorwaarden te beroepen, is dat dan werkelijk een openingsrede waard?

Heeft u evenwel nog even geduld, want de uitspraak van de rechtbank van koophandel zou vandaag volgens mij toch tot enige consternatie leiden. In een vonnis van 21 augustus 1844 wordt als volgt geoordeeld (ik ben zo vrij geweest voor u te vertalen):

“Overwegende dat het gaat om een verzekering die is gesloten om de verzekerde te verzekeren tegen de schade die hij zal lijden ten gevolge van ongevallen die hij kan veroorzaken; dat volgens artikel 1131 van het Burgerlijk Wetboek een verbintenis die berust op een ongeoorloofde oorzaak geen gevolg kan hebben; dat volgens artikel 1133 van hetzelfde Wetboek de oorzaak ongeoorloofd is wanneer deze in strijd is met de goede zeden en de openbare orde. Overwegende dat, indien ongevallen die de verzekerde kunnen overkomen mogen worden verzekerd, het in strijd is met de openbare orde om een verzekering toe te staan voor onrechtmatige daden die door de verzekerde of door degenen die hij in dienst heeft kunnen worden gepleegd; dat dit ertoe leidt dat onzorgvuldigheid wordt aangemoedigd en dat de Rechtbank dergelijke overeenkomst niet kan homologeren.”ⁱ

Inderdaad, hooggeachte vergadering, aanvankelijk werd het als immoreel aanzien dat men zich zou kunnen bevrijden van de gevolgen van zijn eigen fout, of de fout van aangestelden, hoe licht ook. Het leidmotief van mijn openingsrede vandaag, de aansprakelijkheidsverzekering, werd dan ook lange tijd beschouwd als zijnde in strijd met de openbare orde. Of, om de woorden van Pothier te gebruiken, een overeenkomst *ad delinquendum*.ⁱⁱ

In beroep beslist het hof te Parijs op 1 juli 1845ⁱⁱⁱ dat verzekeringsovereenkomsten onder het gemeen verbintennisrecht vallen

en geoorloofd zijn, op grond van de overweging dat het bestaan van een verzekering tegen de risico’s die kunnen voortvloeien uit ongevallen veroorzaakt door rijtuigen, het plegen van misdrijven door onvoorzichtigheid of onhandigheid niet kan vergemakkelijken, en dat de openbare orde voldoende gewaarborgd wordt door de bepalingen in de verzekeringsovereenkomst dat de verzekerde bij een ongeval geen enkele winst kan verkrijgen, maar enkel de terugbetaling van de door hem betaalde schadevergoeding.

Intussen is de aansprakelijkheidsverzekering springlevend en heeft deze bijzondere overeenkomst een interessante evolutie doorgemaakt.

Waar onze oude Verzekeringswet van 1874 in het algemeen vooral bekommerd was om de bescherming van de verzekeraar tegen verzekerden die zich blijkbaar courant inlieten met valse schadeaanvragen, uitgelokte schadegevallen en bedrieglijke verzwijging bij het sluiten van hun verzekeringsovereenkomsten, ligt het accent van onze moderne verzekeringswetgeving op de bescherming van de verzekerden en de derden die rechtstreeks aanspraak kunnen maken op vergoeding vanwege de aansprakelijkheidsverzekeraar.^{iv}

Ouverture

De rol van verzekeraars, en in het bijzonder, aansprakelijkheidsverzekeraars, is dan ook niet meer weg te denken uit uw en mijn dagdagelijkse praktijk en leven.

Vandaag wil ik daarom enkele bedenkingen met u delen over het samenspel tussen verzekeraar, verzekerde en advocaat.

Openingsredenaar, Mr. Tine Meurs

De kans lijkt mij eerder groot dat velen onder u – ik denk daarbij terug aan de casus uit 1844 – al eens voor de kar (of koets) van een verzekeraar gespannen zijn. Ik gebruik die uitdrukking met opzet. Het is namelijk van belang om, allereerst, een onderscheid te maken tussen de situatie waarbij u wordt aangesteld door, of beter gezegd, *op kosten van* een rechtsbijstandsverzekeraar, dan wanneer uw aanstelling zijn grondslag vindt in een aansprakelijkheidsverzekering.

In de rechtsbijstandsverzekering verbindt de verzekeraar zich ertoe ‘diensten te verrichten en kosten op zich te nemen, ten einde de verzekerde in staat te stellen zijn rechten te doen gelden, als eiser of als verweerder’. De rechtsbijstandsverzekering laat zich onder meer kenmerken door de vrije keuze van advocaat door de verzekerde. Het is met andere woorden de verzekerde die het proces dirigeert, door op kosten van zijn verzekeraar en binnen de grenzen van de dekking, een raadsman aan te stellen voor het verdedigen van zijn rechten als eiser of verweerder.

Dat er ook in deze constellatie vragen rijzen over de verhouding tussen verzekeraar, verzekerde en advocaat werd reeds op heldere wijze uiteengezet door mijn collega en gouvengenoot meester Jeffrey Amankwah in zijn openingsrede voor de balie Limburg. Ik zal hier niet in herhaling vallen.

Allicht even vaak voorkomend, maar des te meer verschillend, is de aanstelling van een raadsman in het kader van een aansprakelijkheidsverzekering.

De wetgever heeft ons allen op dit onderscheid willen wijzen door in artikel 154 van de Verzekeringwet – dat betrekking heeft op de rechtsbijstand – uitdrukkelijk te bepalen dat de verdediging van de verzekerde door de aansprakelijkheidsverzekeraar uit hoofde van de artikelen 143 en 146 niet valt onder toepassing van de artikelen die de rechtsbijstandsverzekering regelen.

Deze ‘verdediging van de verzekerde door de aansprakelijkheidsverzekeraar’ heeft inderdaad een geheel andere grondslag dan de bijstand in het kader van de rechtsbijstandsverzekering, en kent zijn eigen problemen en complexiteiten.

Ik beloof het u plechtig, hooggeachte vergadering, dat ik ertoe

zal komen om u te wijzen op die problemen en complexiteiten. Maar staat u mij toe toch eerst kort in te gaan op enkele basisprincipes.

Een aansprakelijkheidsverzekering is in de eerste plaats een verzekering, dat wilt zeggen, een overeenkomst gericht op het overdragen van een risico dat de ene partij meent te kunnen lopen, aan de andere partij, tegen betaling van een premie.

Het risico dat in de aansprakelijkheidsverzekering overgedragen en dus gedekt wordt, is het risico op vermogensschade in hoofde van de verzekerde voortvloeiend uit vorderingen tot schadevergoeding ingesteld door derden, ook wel aangeduid als ‘bena-deelden’. De verzekering strekt er dus toe het vermogen van de verzekerde te vrijwaren tegen schulden uit aansprakelijkheid, zo leert ook artikel 141 van de Verzekeringwet ons.

Welke aansprakelijkheid verzekerd wordt, tot *welk bedrag* de verzekeraar bereid is om de verzekerde te ‘vrijwaren’ en onder welke voorwaarden, dat kunnen verzekeraar en verzekeringnemer in beginsel vrij bepalen: zij moeten daarbij uiteraard wel handelen binnen de contouren van de dwingende wetgeving en dienen in bepaalde gevallen rekening te houden met regelgeving die de verzekeringsdekking zelf en eventueel ook de omvang ervan, verplicht stelt.

Laten we dit alles nu iets concreter maken en vertrekken vanuit de hypothese dat een verzekerde in aansprakelijkheidsverzekering een vordering tot schadevergoeding ontvangt van een derde. De verzekerde heeft dan de verplichting om onmiddellijk aangifte te doen van deze vordering bij zijn aansprakelijkheidsverzekeraar.

Op dat moment is het financiële risico met betrekking tot de vordering van de benadeelde niet langer alleen de zaak van de schadeverwekkende verzekerde: in de mate dat de verzekeraar tot dekking van deze aansprakelijkheidsschuld gehouden zou zijn, zal het de verzekeraar zijn wiens vermogen geaffecteerd wordt. Eenvoudiger gesteld: het is mogelijk niet ‘potje breken, potje betalen’, maar ‘potje breken, aansprakelijkheidsverzekeraar betaalt’.

Met dit idee in het achterhoofd werd vóór de inwerkingtreding van de oude ‘Wet Landverzekeringsovereenkomst’ in 1992 in

polissen courant voorzien in een recht op ‘leiding van het geding’ voor de verzekeraar. Dit recht was erop gericht de belangen van de aansprakelijkheidsverzekeraar te beschermen door hem toe te staan de verdediging van de verzekerde te mogen leiden – dirigeren, zo u wilt – in onderhandelingen of procedures tegen de benadeelde derde.

De vrees was namelijk dat de verzekerde, erop vertrouwend dat de uiteindelijke last van de schadevergoeding op zijn verzekeraar zou komen te rusten, zich met te weinig strijd lust zou verdedigen en al te gemakkelijk zijn aansprakelijkheid zou erkennen. Want waarom, vroeg men zich af, zou de verzekerde (die het potje finaal niet moest betalen) nog inspanningen doen om zijn aansprakelijkheid te betwisten? De verzekeraar had er daarentegen alle belang bij om grondig na te gaan of zijn verzekerde daadwerkelijk (volledig) aansprakelijk gehouden kon worden ten opzichte van de derde benadeelde: hij zou immers finaal de rekening gepresenteerd krijgen.

De vrees was bovendien ook dat de verzekerde minder bekwaam zou zijn in het leiden van het aansprakelijkheidsgeding dan de verzekeraar. De heersende opvatting was daarom dat de verzekeraar als een *routiné*, een oude rot in het vak, op een efficiëntere wijze de onderhandelingen of procedures kon overzien.

Ik wijs er u voor de volledigheid op dat hierop een belangrijke uitzondering bestond, en nog steeds bestaat: de aansprakelijkheidsverzekeraar heeft geen recht om het geschil te leiden wat betreft de strafrechtelijke belangen: hier wordt de verzekerde de volledige vrijheid gelaten om zijn verweer te organiseren en de houding aan te nemen die hem het best past.

Vóór de inwerkingtreding van de Wet Landverzekeringsovereenkomst in 1992 was de leiding van het geding op burgerrechtelijk vlak dus een recht voor de aansprakelijkheidsverzekeraar, waarin contractueel voorzien werd. Het moest hem toelaten om de zaken zelf in handen te nemen en zelf te waken over de bescherming van zijn financiële belangen wanneer hij geïnformeerd werd over een vordering tot schadevergoeding die zijn verzekerde ontvangen had, voor zover die schijnbaar onder de dekking van de aansprakelijkheidsverzekering viel.

Hier, confraters, verscheen u al eens ten tonele: de leiding van

het geding nam ook vóór het ontstaan van de wettelijke regeling niet zelden de vorm aan van het aanstellen van een advocaat ter behartiging van de belangen van de verzekeraar en, voor zover deze samenvallen, de belangen van de verzekerde.

Deze polispraktijk van de leiding van het geding is vervolgens ingeschreven in artikel 79 van de Wet van 25 juni 1992 op de Landverzekeringsovereenkomst, en werd overgenomen in het huidige artikel 143 van de Wet Verzekeringen.

Cruciaal om te vermelden is dat de wetgever in 1992 niet enkel een recht voorzien heeft voor de aansprakelijkheidsverzekeraar om de leiding van het geding te nemen voor zover de belangen van verzekeraar en verzekerde samenvallen en enkel wat betreft de burgerrechtelijke belangen, maar dat hij de verzekeraar tevens *verplicht* heeft de leiding van het geding te nemen vanaf het ogenblik dat de verzekeraar tot dekking gehouden is. Deze verplichting wordt door de wetgever verklaard door de ervaring van de verzekeraar en diens gespecialiseerd personeel, en door het feit dat het voor de verzekerde van belang is dat de verzekeraar de kosten van het verweer op zich neemt.

Tot zover de basisprincipes.

Ik beloofde u echter problemen en complexiteit. In de praktijk was én is de leiding van het geding inderdaad niet zelden aanleiding voor het blootleggen van een tegenstrijdigheid van belangen tussen verzekeraar en verzekerde, hetgeen in doctrine omschreven is als een ‘delicaat probleem, waarvan de benadering in nuances moet gebeuren’^{vi}.

Maar *is* de huidige benadering ook daadwerkelijk voldoende genuanceerd, hooggeachte vergadering? Wordt daarin een evenwicht gevonden tussen enerzijds het recht van de aansprakelijkheidsverzekeraar, en anderzijds zijn duidelijke plicht ten aanzien van zijn verzekerde? En wat met de advocaat? Is die zich bewust van het feit dat hij weliswaar niet de dirigent is, maar toch op zijn minst een rol als concertmeester te spelen heeft in deze *symphonie fantastique*?

Symphonie fantastique

Laat mij u een concreet voorbeeld geven, en zowaar een voorbeeld waar ons Hof van Cassatie zich over gebogen heeft^{vii}. Laat

ik daarbij al meteen zeggen dat ik hier vandaag niet sta om in detail in te gaan op dit specifieke cassatiearrest, zeker niet in aanwezigheid van de voorzitter van het Hof. De feiten die aan de basis lagen van het geschil zijn enkel een interessante illustratie voor mijn uiteenzetting.

Aanleiding was met name een diefstal van 33 paletten videorecorders uit de hangars van een verzekerde in Zeebrugge. Zegt u nog eens dat het verzekeringsrecht saai is en enkel de liefhebbers van kleine lettertjes zou bekoren! Dat terzijde.

De benadeelde derde sprak de verzekerde aan in twee hoedanigheden: enerzijds als CMR-vervoerder en anderzijds als commissionair-expediteur. De aansprakelijkheidsverzekering bood dekking voor de aansprakelijkheid als commissionair-expediteur, maar sloot de aansprakelijkheid van de verzekerde als CMR-vervoerder uitdrukkelijk van dekking uit.

De verzekerde doet aangifte van de vordering van de benadeelde bij zijn aansprakelijkheidsverzekeraar. Die stelt dus vast dat één van de aansprakelijkheidsgronden waarop de benadeelde zich beroept ten aanzien van zijn verzekerde, zonder twijfel niet gedekt is onder de polis. De andere aansprakelijkheidsgrond was dat wel.

Wat rest er nu onze aansprakelijkheidsverzekeraar?

Deze casus wordt vaak gezien als een klassiek voorbeeld van niet-samenvallende belangen. Aan de basisvoorwaarde voor het *recht* van de verzekeraar om de leiding van het geding te nemen – dat wilt zeggen, de voorwaarde dat de belangen van verzekeraar en verzekerde volledig samenvallen – is in dergelijk geval niet voldaan.

Indien de verzekeraar toch het recht zou krijgen om de leiding van het geding te nemen, zou er een gevaar bestaan dat de verzekeraar zijn verweer vooral zou concentreren op de gedekte aansprakelijkheidsgronden en de verdediging van de verzekerde met betrekking tot de niet-gedekte aansprakelijkheidsgrond zou verwaarlozen.

Laat ik u alvast verklappen wat het oordeel van het Hof van Cassatie was in zijn arrest van 2013: wanneer één van de aansprakelijkheidsgronden waarop de verzekerde door de

benadeelde aangesproken wordt, niet gedekt is onder de polis, vallen de belangen van de verzekeraar en de verzekerde in zoverre inderdaad niet samen en heeft de verzekeraar niet het recht om in de plaats van de verzekerde, de vordering van de benadeelde te bestrijden.

Hoewel het Hof van Cassatie over dit aspect geen uitspraak heeft gedaan, is menig auteur tevens tot de conclusie gekomen dat het waarnemen van de leiding van het geding bij niet-samenvallende belangen gesanctioneerd moet worden met een verlies voor de verzekeraar om nog zijn dekking te weigeren door zich te beroepen op de niet-gedekte aansprakelijkheidsgrond.

Hooggeachte vergadering, was de werkelijkheid maar zo eenvoudig in zwart en wit te vatten.

Want kunnen we een dergelijke uitkomst nu echt beschouwen als een ‘genuanceerde benadering’ voor een ‘delicaat probleem’[?]

Starten we opnieuw bij de verzekerde die een dagvaarding in de bus ontvangt. De verzekerde is verplicht om aangifte te doen van het schadegeval bij zijn verzekeraar.

Wat mijns inziens al te vaak onderbelicht wordt, is dat de verzekerar ook *verplicht* is om de leiding van het geding waar te nemen wanneer de dekking wordt ingeroepen en de verzekeraar tot dekking gehouden is. Deze laatste voorwaarde lijkt ruim opgevat te worden in de rechtsleer: de verplichting ontstaat vanaf het moment dat de verzekerde de verzekeraar op de hoogte brengt van een vordering tot schadevergoeding vanwege een derde. De situatie is enkel anders wanneer de vordering betrekking heeft op een situatie die manifest van dekking uitgesloten is.^{viii}

De verzekeraar die tekortkomt aan zijn verplichting om de leiding van het geding te nemen, riskeert later zijn verzekerde te moeten vergoeden voor de eventuele schade die hij hierdoor veroorzaakt heeft.

Dat stelt ons mijns inziens al meteen voor een probleem in het geval van de gestolen videorecorders: enerzijds is er de vaststelling dat de verzekeraar in geval van niet-samenvallende belangen (herinnert u zich de gedekte en de niet-gedekte aansprakelijkheidsgrond) geen recht heeft om de leiding van het geding te

nemen. Maar wat dan met zijn plicht? Volgen we hierin de algemene stelling van niet-samenvallende belangen, dan betekent dit dat de verzekerde alleen zal moeten instaan voor het voeren van zijn geschil met de benadeelde, zelfs al is één van de gronden waarop hij wordt aangesproken door de benadeelde, gedekt onder de polis. De verzekerde zal zelf een raadsman moeten aanstellen en zal zelf de kosten hiervan moeten dragen. Hij zal geen beroep kunnen doen op de expertise van de verzekeraar bij het bestrijden van de vordering van de benadeelde.

En dit allemaal omdat de benadeelde in een dagvaarding, waarvan de inhoud door niemand getoetst is, gewag heeft gemaakt van een aansprakelijkheidsgrond die mogelijk niet gedekt is onder de polis? Is dat werkelijk in het voordeel van de verzekerde, vraag ik mij dan luidop af ?

De conclusie kan in de zwart-witte context van ‘tegenstrijdige belangen’ evenwel niet anders zijn voor de voorzichtige verzekeraar: neemt hij toch de leiding van het geding in dergelijk geval, dan riskeert hij zijn recht te verliezen om achteraf nog zijn dekking te weigeren, ook al is de weerhouden aansprakelijkheid van de verzekerde opgenomen in een uitsluitingsgrond.

Bekijken we een volgende stap: de verzekerde krijgt een dagvaarding in de bus, doet aangifte van het schadegeval bij zijn verzekeraar, en vraagt de verzekeraar het nodige te doen. De verzekeraar ziet in eerste instantie geen redenen om dekking te weigeren (al dan niet omdat de feiten in de dagvaarding slechts op erg beknopte wijze beschreven zijn) en stelt een advocaat aan.

Die advocaat, confraters, dient zich terdege bewust te zijn van zijn of haar rol: bij het bestrijden van de vordering van de benadeelde bij de leiding van het geding is het de verzekeraar die de procedure inhoudelijk dirigeert, een raadsman aanstelt van zijn eigen keuze en deze raadsman instructies geeft. De verzekerde heeft geen vrije keuze van advocaat – in dat geval komen we bij de rechtsbijstandsverzekering, die zoals vermeld een geheel andere aard heeft.

Dit alles geldt ook wanneer u zou worden aangesteld ‘op verzoek van de verzekerde’, omdat u toevallig diens ‘huisadvocaat’ bent en de makelaar de verzekeraar heeft kunnen overtuigen de verzekerde wat dat betreft commercieel tegemoet te komen: uw

opdrachtgever is en blijft de verzekeraar. U dient de verzekerde hiervan op de hoogte te brengen. Ontstaat er een meningsverschil tussen verzekeraar en verzekerde over welke argumentatie moet worden gebruikt in een procedure, dan dient u de instructies van de verzekeraar te volgen^{*}. U bent dan misschien niet de dirigent, confraters, maar dan toch wel de rechterhand van de verzekeraar, wiens belangen u verdedigt – de concertmeester, als het ware.

Wat nu indien u *en course de route*, misschien naar aanleiding van een expertise, kennis krijgt van een gedraging of handeling vanwege de verzekerde, die mogelijk gesanctioneerd kan worden door een verval van dekking? Denken we hierbij aan een zware fout of een tekortkoming aan bepaalde, duidelijk in de polis opgenomen preventieverplichtingen. Ik laat in het midden in welke mate u daadwerkelijk *geneigd* zult zijn de verzekeraar proactief in kennis te stellen van dit mogelijke belangenconflict in de situatie waarin u voorheen de ‘huisadvocaat’ van de verzekerde was, maar wijs er in ieder geval op dat het uw *verplichting* is: u dient de belangen van uw cliënt te behartigen, en daarbij hoort het signaleren van een mogelijke grond tot dekkingsweigering.

Afhankelijk van de concrete omstandigheden, wordt u met een bijkomend probleem geconfronteerd: in dergelijk geval zijn er strijdige belangen tussen verzekeraar en verzekerde en dient de verzekeraar alle verdere leiding van het geding te staken. De verzekerde dient het verdere verloop van de procedure zelf te regelen én financieren. Ik neem aan dat u het mij vergeeft, de klok indachtig, dat ik hier niet verder inga op de vraag wat het resultaat is indien de dekkingsweigering van de verzekeraar later onterecht wordt bevonden.^{*} In ieder geval, indien u door uw eerdere bijstand in het dossier en contacten met de verzekerde vertrouwelijke informatie heeft verkregen die naderhand de verzekeraar toelaat om zijn dekkingsweigering te onderbouwen, bestaat daarenboven de kans dat u ook de verzekeraar niet langer mag bijstaan.

Zelfs bij een mogelijkheid op het verval van dekking wegens zware fout, zou het nog kunnen dat verzekeraar en verzekerde toch verder wensen ‘samen te werken’ ter bestrijding van de vordering van de benadeelde: bijvoorbeeld omdat de vordering van de benadeelde weinig kans op slagen lijkt te hebben, omdat de verzekerde een belangrijke klant is van de verzekeraar (allicht

bijgestaan door een makelaar die de nodige commerciële druk kan uitoefenen), omdat de betrokken raadslieden en vooral technische experts het dossier inmiddels door en door kennen en moeilijk vervangen kunnen worden, et cetera.

Ook voor dergelijke nuances lijkt er echter zeer weinig ruimte te zijn in de zwart-witte context van ‘tegenstrijdige belangen’: opnieuw loopt de verzekeraar die – deels / onder voorbehoud / met alle nodige paraplu’s – de leiding van het geding neemt, het risico dat zijn dekkingsstandpunt hierdoor al in steen gebeiteld is.

Uiteraard, hooggeachte vergadering, wil ik niet doof zijn voor flagrante situaties van daadwerkelijke dissonantie tussen verzekeraars en verzekerden: in geval een verzekeraar van begin af aan, zonder enige andersluidende communicatie of voorbehoud ten opzichte van zijn verzekerde, de leiding van het geding neemt, kan het evident zo zijn dat een dekkingsweigering in strijd is met de vereisten van de goede trouw en billijkheid.

Het zijn natuurlijk ook niet die situaties waar ik u alerter voor heb willen maken. Maar waarvoor dan wel, vraagt u zich intussen misschien af, nu ik het slotakkoord nader?

Slotakkoord

Ik heb voor u trachten uiteen te zetten dat de realiteit vele malen complexer en genuanceerder is dan de oplossing waar rechtsleer en rechtspraak in het kader van de leiding van het

geding al eens vaker toe komen: ofwel neemt een verzekeraar de leiding van het geding, maar dan is hij gehouden tot volledige dekking. Ofwel behoudt de verzekeraar de mogelijkheid om, bijvoorbeeld pas na afloop van het aansprakelijkheidsonderzoek, zijn standpunt in alle vrijheid in te nemen, maar dan moet hij zich onthouden van elke leiding van het geding. De verzekeraar leidt en financiert zijn eigen proces. Dit alles wordt schijnbaar geschraagd op het concept van de ‘samenvallende’ en ‘tegenstrijdige’ belangen. Staat de verzekeraar in dat laatste geval in de ene hoek, de verzekerde in de andere ... en de advocaat er tussenin?

Zou het niet interessanter zijn om inspiratie te zoeken in de harmonieleer, en te beseffen dat, ongeacht hoe hun belangen zich precies ten opzichte van elkaar verhouden, deze drie stemmen in werkelijkheid *hoe dan ook* samen klinken?

Want de verzekeraar die zich van bij aanvang onthoudt van enige bijstand omdat een mogelijke grond van aansprakelijkheid uitgesloten blijkt onder de polis, en de verzekerde die geconfronteerd wordt met een aansprakelijkheidsvordering, zijn en blijven nog steeds op elkaar betrokken: zij blijven contractspartijen in dezelfde verzekeringsovereenkomst, die in vele gevallen gewoon jaar na jaar verlengd wordt, ook wanneer er een dekkingsbetwisting is; of wanneer de verzekerde uiteindelijk aansprakelijk gesteld wordt op basis van een gedekte grond, zal hij hiervoor in principe de verzekeraar kunnen aanspreken, waarbij beide partijen het zich misschien berouwen dat zij niet samen hebben kunnen werken om die finale aansprakelijkheid ten opzichte van de derde te

beperken. Eerder dus dan uit te gaan van tegenstrijdige belangen of partijen in een gewrongen driehoeksverhouding, lijkt het mij meer aan te sluiten bij de werkelijkheid om uit te gaan van een *drieklank*. Dat is geen ‘akkoord’ in de juridische zin, maar wordt omschreven als de samenklank van drie stemmen ‘die zodanig samenklinken dat zij voor het muzikale oor samensmelten tot een gestalte’. Akkoorden bestaan in veelvoud: soms in majeur, soms verminderd, soms in mineur.

Dergelijke beeldspraak laat, althans voor mij, toe om in alle toonaarden naar de leiding van het geding te kijken: de ene situatie zal leiden tot een intense samenwerking tussen alle partijen, en een andere situatie misschien zal vergen dat duidelijke afspraken gemaakt moeten worden over die (beperkte) punten waarop kan worden samengewerkt in belang van alle partijen. En ook zullen er omstandigheden zijn die helaas enkel leiden tot kakafonie. Afsluiten doe ik dan ook met de woorden toegeschreven aan een Duitse componist: de verbeelding creëert de werkelijkheid . Ik hoop u vandaag enige stof tot verbeelding gegeven te hebben.

Ik dank u voor uw volgehouden aandacht.

^[1] Weergave van het vonnis in E. PAGOT, Étude sur le contrat d’assurance contre les accidents, Parijs, L. Warnier, 1896, 5.

^[2] In die zin J. DE CANNIERE, “Dronkenschap aan het stuur en verzekerde risico: de Cassatie-arresten van 29 Januari 1953 en 22 mei 1953” (Spreekbeurt gehouden voor de Conferentie der Jonge Balie te Turnhout), RW 1955, 1700. Parijs 1 juli 1845, D. 1845, II, 126.

^[3] Voor een beschrijving van deze evolutie met uitgebreide verwijzingen, M. FONTAINE, Verzekeringsrecht, Brussel, Larcier, 2016, 82-91.

^[4] J. AMANKWAH, “Openingsrede Balie Limburg 2018-2019. De rechtsbijstandsverzekering: een driehoeksverhouding tussen advocaat, verzekeraar en client”, Limb.Rechtsl. 2018, 253-266.

^[5] L. SCHUERMANS, “Over artikel 1386bis BW en artikel 16 Verzekeringswet” in H. CLAASSENS en H. COUSY (ed.), Verzekering en consument nu : eerste Leuvense verzekeringsdagen, Antwerpen, Kluwer, 1980, 91.

^[6] In die zin H. DE RODE, “Titre VII. Les assurances de la responsabilité : Droits et obligations des parties en cas de sinistre” (in J. FAGNART (red.), Responsabilités. Traité théorique et pratique, Luik, Wolters Kluwer, losbl., randnummer 48 (bijgehouden tot juli 2020). Zie voor een overzicht van de interpretatie in de rechtsleer ook M. KRUIHOF, “De leiding van het geding door de aansprakelijkheidsverzekeraar” in T. VANSWEEVELT en B. WEYTS, De aansprakelijkheidsverzekering in ontwikkeling – ALLIC II, Antwerpen, Intersentia, 2016, 19.

^[7] Algemeen wordt aangenomen dat een (eenvoudig) meningsverschil tussen verzekeraar en verzekerde omtrent de te volgen strategie er niet toe leidt dat er sprake is van tegenstrijdige belangen (tenzij dit de verzekerde nadeel zou berokkenen), in die zin C. VAN SCHOUBROECK, “De nieuwe wet op de landverzekeringsovereenkomst, De aansprakelijkheidsverzekering” in X, De nieuwe wet op de landverzekeringsovereenkomst. Wat nu in de praktijk?, Leuven, Centrum Verzekeringswetenschap, 1993, 188.

^[8] Zie hierover (beknopt) V. CALLEWAERT, “L'article 82 de la loi du 25 juin 1992 et la prise en charge des honoraires de l'avocat de l'assuré en cas de refus de garantie injustifié de l'assureur” (noot onder Rb. Luik 14 februari 2011), For.Ass. 2012, 6-10.

^[9] De relatie tussen verbeelding en werkelijkheid is evenwel allesbehalve eenduidig en verdient zijn eigen overpeinzingen. Zie hierover, P. MEURS, Tegen verbeelding, Brussel, VUBPress, 2017, 78 p.

Repliek van de voorzitter

Hooggeachte vergadering,
Geachte mevrouw openingsredenaar,
Beste Tine,

Brugge, 1930. De bestuurder van een wagen veroorzaakt een ongeval en brengt daarmee schade toe aan een andere weggebruiker. Onmiddellijk na het ongeval en volgens een getuige emotioneel aangedaan legt de bestuurder aan de politie een ongelukkige verklaring af, waaruit kan worden afgeleid dat hij schuldig meent te zijn aan het ongeval.

Later, voor de onderzoeksrechter, poogt de bestuurder dit nog recht te zetten, en beweert hij enkel gesteld te hebben dat zijn verzekeraar zal tussenkomen en het ongeval zal onderzoeken. Uit het dossier blijkt echter dat op grond van verscheidene feitelijke elementen de fout van de bestuurder onmiskenbaar is en zijn aansprakelijkheid niet redelijk betwist kan worden. Of er al dan niet een erkenning heeft plaatsgevonden, voegt daarom volgens de rechtbank niets aan het dossier toe.

De verzekeraar van de bestuurder ziet echter zijn kans schoon: hij heeft in de polis van zijn aansprakelijkheidsverzekering (die toen al niet meer als strijdig met de openbare orde werd gezien) twee bedingen opgenomen die in die tijd al standaard waren geworden voor aansprakelijkheidsverzekeringen: enerzijds een beding dat hem het recht (maar niet de plicht) gaf om de leiding van het geschil waar te nemen, en anderzijds een beding dat hem toeliet dekking te weigeren bij een erkenning van aansprakelijkheid.

Op grond van dat laatste beding en gelet op de verklaring van de bestuurder weigerde de verzekeraar dekking. Hij weigerde ook de leiding van het geding op te nemen.

De bestuurder is misnoegd en trekt naar de rechtbank. Zowel de burgerlijke rechtbank te Brugge als het hof van beroep te Gent oordeelden dat de verklaring niets toevoegde aan de reeds duidelijke aansprakelijkheid van de bestuurder-verzekerde, en de verzekeraar bijgevolg toch dekking verschuldigd was. Interessanter voor onze doeleinden echter is dat de verzekeraar voorhield dat hij ongeacht de erkenning in ieder geval niet gehouden kon worden tot de kosten van het verweer dat de bestuurder zelf had moeten voeren: de polis gaf hem immers het recht, maar niet de plicht, om het geding te leiden.

Zowel de burgerlijke rechtbank te Brugge als het hof van beroep te Gent zochten en vonden echter een uitweg: op grond van de bewoordingen van de polis kon er volgens hen toch van uitgegaan worden dat de verzekeraar een plicht had de leiding van het geding op te nemen. De polis gaf de verzekeraar immers exclusief het recht om het geding te leiden – dat de verzekerde dit dan niet kon doen, kon volgens het hof enkel betekenen dat de verzekeraar dit steeds moest doen. Door een ietwat gewrongen uitlegging van de polis kon men de kosten van het verweer van de bestuurder bijgevolg toch bij de verzekeraar leggen.

De burgerlijke rechtbank te Brugge liet niet na om in haar vonnis haar ongenoegen te uiten over het gedrag van verzekeraars (vrij vertaald uit het Frans):

“Dat, helaas, het te vaak voorvalt dat verzekeringsmaatschappijen menen dat het risico dat zij lopen normaal verminderd dient te worden door een soort medeplichtigheid [van de verzekerde], bestaande uit een gebrek aan nauwkeurigheid in de verklaringen van de verzekerde en dat elke verzekerde die deze regel niet naleeft, het normale risico vergroot.”

Deze zaak is een mooi voorbeeld van de theorie die confrater Vandenbussche in zijn openingsrede van drie jaar geleden uiteenzette over de juridische waarde van verontschuldgingen bij een schadegeval. Maar dat terzijde. Meer nog is zij ook symptomatisch voor de situatie die bestond onder de oude verzekeringswet van 1874, vóór de inwerkingtreding van de wet op de landverzekeringsovereenkomst in 1992.

Bij gebrek aan wettelijke regeling van de aansprakelijkheidsverzekering en regels ter bescherming van de verzekerden namen de verzekeraars in hun polissen immers bedingen op die vooral hun eigen rechten zo goed mogelijk beschermden, ten nadele van de verzekerden. Zo eigenden zij zichzelf in hun polissen het recht toe (doch legden die polissen hen niet de plicht op) om steeds, en zonder uitzonderingen, de leiding van het geding op te nemen. Dit had voor verzekerden een dubbel negatief gevolg:

- Enerzijds lieten polissen in beginsel toe dat een verzekeraar steeds kon weigeren de leiding van het geschil op te nemen. Dalcq vermeldt daarover dat een dergelijke weigering zeker niet uitzonderlijk was, en bijvoorbeeld gebeurde wanneer het plafond van de verzekeringswaarborg te laag was voor de verzekering om de kosten van een geding te rechtvaardigen, of wanneer de hoedanigheid van de verzekerde vertrouwen schiep dat hij het geding zelf wel goed genoeg zou behartigen.
- Anderzijds was het mogelijk dat de polis geen uitzonderingen bevatte voor het geval de verzekeraar kennelijk andere belangen had dan de verzekerde. De polis liet daardoor toe dat de verzekeraar in beginsel de leiding van het geding kon overnemen en dat geding kon voeren op een wijze die enkel in zijn voordeel was, en niet dat van de verzekerde.

Dat polissen dermate voordelig waren voor verzekeraars en niet voor verzekerden verklaart zich door het gegeven dat het overgrote deel van de aansprakelijkheidsverzekeringen toetredingsovereenkomsten zijn: overeenkomsten die gesloten worden door professionele verzekeraars met vaak onwetende en in ieder geval machteloze consumenten. Denk maar eens, hooggeachte vergadering, aan de aansprakelijkheidsverzekeringen die u zelf hebt gesloten.

Hoeveel onder u hebben de algemene voorwaarden van hun familiale verzekering doorgenomen, laat staan daarover onderhandeld met hun verzekeringsmaatschappij?

De rechtbanken die met dit onevenwicht werden geconfronteerd zagen zich genoodzaakt om zelf in te grijpen. Zij deden dit aan de hand van soms enigszins ingewikkelde en gewrongen theorieën, zoals de uitlegging van het hof van beroep te Gent als zou een polis de verzekeraar een plicht tot leiding van het geding hebben opgelegd omdat hij het “exclusieve recht” had dat geding te leiden.

De verzekeraars bleven echter niet stil zitten, en poogden zich een weg rond die theorieën heen te manoeuvreren. Zo stelde de derde editie van het *Traité des Assurances Terrestres* van Van Eeckhout in 1949, naar aanleiding van het arrest van het hof van beroep te Gent uit 1932 waarover ik u allen zojuist vertelde, dat het aangewezen was om het beding tot leiding van het geding nauwkeurig en duidelijk te verwoorden, zodat daaruit geen verplichting zou kunnen worden afgeleid.

Meer nog, in verschillende situaties van tegenstrijdige belangen konden de hoven en rechtbanken niet optreden of deden zij dat alleszins niet. Zo werd aanvaard dat de verzekeraar de leiding van het geding kon waarnemen zelfs wanneer de gevorderde schadevergoeding zijn waarborg overschreed of zelfs wanneer de verzekerde een eigen vordering tot schadevergoeding voor het schadegeval had.

Het was in die omstandigheden dat de wet op de landverzekeringsovereenkomst in 1992 ten tonele verscheen. De nieuwigheid en het belang van die wet was dan ook niet dat zij het recht vastlegde van de verzekeraar om het geding te leiden – dat recht had reeds algemene ingang gevonden via de nodige bedingen in verzekeringspolissen. Integendeel, de wet legde dat recht net aan banden door te bepalen dat de verzekeraar de plicht heeft de leiding van het geding te nemen en dat niet meer mag zodra zijn belangen niet meer samenvallen met die van de verzekerde.

De wet op de landverzekeringsovereenkomst is in dat opzicht dan ook principieel bedoeld om de verzekerden te beschermen, en rechtbanken de nodige middelen en rechtsgronden te geven

om dat verder te doen. De wetgever bevestigde dit ook met zoveel woorden, en stelde in de voorbereidende werken van die wet het volgende over de oude verzekeringswet van 1874:

“Ze biedt aan de verzekerde geen voldoende bescherming tegen de gevaren van de contractvrijheid. Daar de verzekeringsovereenkomst een toetredingsovereenkomst is, kan ze bepalingen bevatten die door de verzekeraar zijn opgelegd en hem overdreven rechten toekennen.”

Wat dan met de rechtspraak van het Hof van Cassatie waarnaar de openingsredenaar verwijst, op grond waarvan er tegenstrijdige belangen zijn wanneer één rechtsgrond wél en één niet gedekt is? En wat met de rechtspraak die de verzekeraar tot dekking verplicht indien hij toch optreedt ondanks tegenstrijdige belangen? Gelet op de achtergrond hoeft die rechtspraak volgens mij niet te verbazen. Zij trekt immers enkel de geest van de wet op de landverzekeringsovereenkomst in 1992 door, door verzekerden te beschermen tegen verzekeraars die ten onrechte de leiding van het geding willen nemen, hoewel hun belangen niet volledig samenvallen met die van de verzekerde.

De stelling van de openingsredenaar is nu dat die benadering niet voldoende genuanceerd is, en de verzekeraar voor de zwart-witte keuze stelt ofwel de leiding van het geding te nemen (en dan gehouden te zijn tot dekking) ofwel maar na het geschil standpunt in te nemen (en dan te moeten vertrouwen op de gedegen leiding van het geding door de verzekerde).

Maar is dit wel zo een ongenueerde keuze, hooggeachte vergadering? De onderliggende ratio voor de leiding van het geding, zoals de openingsredenaar die terecht weergeeft, is immers dat de verzekerde passief zou blijven of zijn verweer halfslachtig zou voeren, wetende dat hij dekking zal genieten en zelf geen financieel risico loopt.

Wanneer wij kijken naar de gevallen waarin er volgens de rechtspraak en de rechtsleer geen samenvallende belangen zijn, dan valt het echter op dat de verzekerde in de meeste van die gevallen wél een eigen financieel belang zal hebben bij het beperken van zijn eigen veroordeling. Het gaat dan bijvoorbeeld om de situaties waar de verzekeraar zelf een franchise moet betalen of de gevorderde schadevergoeding

Voorzitter, Mr. Gert-Jan Hendrix

de verzekeringswaarborg overschrijdt, of nog waar sommige aansprakelijkheidsgronden buiten de verzekeringsdekking vallen.

In elk van die gevallen zal de verzekerde wel degelijk zijn best doen om te voorkomen dat hij veroordeeld wordt – zelfs als hij dekking geniet. Een dergelijke veroordeling zou immers mogelijk de betaling van een franchise betekenen of van een volledige schadevergoeding op grond van een niet-gedekte rechtsgrond. De verzekeraar kan in die gevallen dan ook sowieso erop vertrouwen dat de verzekerde wél het nodige doet om de vorderingen te bestrijden. De onderliggende ratio voor de leiding van het geding – de passiviteit van de verzekerde – geldt in die gevallen dan ook niet.

In dat opzicht biedt de huidige regeling rond de leiding van het geding zoals die thans in de verzekeringswet van 2014 is opgenomen dus in veel gevallen ook waarborgen voor de verzekeraar. Maar wat belangrijker is: zij biedt zekerheid voor verzekerden. Een verzekerde weet nu immers dat zolang zijn verzekeraar het geschil leidt, hij dekking zal ontvangen. Staakt de verzekeraar ten onrechte de leiding van het geschil, dan weet de verzekerde dat de kosten van zijn verweer vergoed zullen worden.

Verdere nuances aanbrengen aan de regeling rond de leiding van het geding, bijvoorbeeld door tussenoplossingen waarbij de verzekeraar het geschil kan leiden maar niet noodzakelijk dekking moet verschaffen, zou afbreuk doen aan de bescherming van de verzekerde waarnaar meer dan een eeuw is gezocht in het Belgisch recht. Meer nog, zij zou afbreuk doen aan die zekerheid die de verzekerde thans heeft. En laat dat nu net de kern van de verzekeringsovereenkomst zijn: de verzekerde die onzekerheid inruilt voor zekerheid tegen betaling van een premie.

De nuances die de openingsredenaar zoekt liggen dan ook niet in een verdere verfijning van de leer rond de leiding van het geding – die leer heeft zijn grenzen en doel bereikt. Wel kan de verzekeraar op zoek naar andere mechanismen. We mogen immers niet uit het oog verliezen dat de leiding van het geding maar één mogelijke oplossing is om de belangen van verzekeraar en verzekerde te laten gelijklopen.

Beeld u bijvoorbeeld in, hooggeachte vergadering, dat u bij het

naar huis rijden van het galabal vanavond in een verkeersongeval verzeild geraakt. U bent ervan overtuigd dat uw WAM-verzekeraar dekking zal verschaffen als u veroordeeld wordt, maar die verzekeraar kan niet de leiding van het geschil nemen omdat hij ook de verzekeraar is van de andere partij bij het ongeval en dus tegenstrijdige belangen heeft.

Wie van u, hooggeachte vergadering, zou zich in die omstandigheden zonder weerwerk laten veroordelen als aansprakelijke? Het antwoord is wellicht niemand – niet noodzakelijk uit eergevoel, maar toch minstens omdat u weet dat uw bonus-malus na een dergelijke ongeval gevoelig hoger zal liggen, en u in de toekomst dus hogere premies zal betalen. Dat bonus-malusstelsel is bijgevolg maar één van de denkbare mechanismen die, buiten de leiding van het geding om, waarborgen bieden aan de verzekeraar dat schadevorderingen naar behoren worden bestreden.

Het is aan de verzekeraars zelf, en niet aan de wetgever of de rechtspraak, om dergelijke mechanismen uit te werken waarmee verzekerden zachtjes in de richting worden geduwd van een positie die ook de belangen van de verzekeraar dient. Confrater Delathauwer wist ons reeds de doeltreffendheid van dergelijke mechanismen toe te lichten in zijn openingsrede vorig jaar.

Wat dan de wens van de openingsredenaar betreft dat de verzekerde, verzekeraar, en advocaat als een drieklank, een symfonie, zouden klinken. Wellicht zal die drieklank eerder een jazztrio worden: drie partijen die touwtrekken om hun instrument naar voren te laten komen en die af en toe een solo spelen, maar uiteindelijk wel één harmonisch lied doen ontstaan.

Ik heb gezegd.

Mr. Lidya Izovitova en mr. Valentyn Gvozdia

Mr. Céline Steyaert ontvangt de 'Prijzen van de Oud-Staffhouders', overhandigd door Stafhouder Bernard Derveaux

Mr. Felix Blommaert werd de tweede laureaat van de VPG-Pleitwedstrijd

Het bestuur van het Vlaams Pleitgenootschap was bijzonder opgetogen een delegatie uit Oekraïne te ontvangen, bestaande uit mr. Lidya Izovitova (Voorzitter van de Ukrainian National Bar Association) en mr. Valentyn Gvozdia (Vice-voorzitter van de Ukrainian National Bar Association). In een opgemerkte toespraak schetsten ze de moeilijke omstandigheden waarin onze confraters in deze oorlogsperiode moeten werken.

Naar goede gewoonte werden er ook prijzen uitgereikt. Dit jaar waren dat:

- Cheques aan: Advocaten zonder Grenzen, Dokters van de Wereld, en Straatverplegers gesponsord door de Orde
- 'Prijzen van de Oud-Staffhouders' ter waarde van 1.250 EUR, aan de eerste laureaat van de VPG-Pleitwedstrijd: mr. Céline Steyaert
- 'Dorff-fondsprijzen' ter waarde van 750 EUR, aan de tweede laureaat van de VPG-Pleitwedstrijd: mr. Felix Blommaert
- 'Dorff-fondsprijzen' ter waarde van 500 EUR, aan de derde laureaat van de VPG-Pleitwedstrijd: mr. Eline Van Bogget

Feesten en dansen in Kart Expo Brussel

Voor het galadiner ter gelegenheid van de opening van het 132de werksjaar ging het VPG op zoek naar een nieuwe geschikte locatie voor de 1320 aanwezigen. Deze werd gevonden in Kart Expo in Groot Bijgaarden: met veel ruimte, genoeg parkeergelegenheid en een goeie akoestiek dé ideale setting voor het diner en feest.

Wie na de rijkelijke aperitiefhapjes nog wat plaats overhad kon zich nadien tegoed doen aan ravioli van rode garnalen in een licht gekruide Thaise bouillon, een varkenshaasje in een saus van gekarameliseerde uitjes en mosterdzaad vergezeld van schorseneren, paarse wortelen, butternut en tuinbonen. Voor de zoetekauwen was er een chocoladefestival met zachte karamel en een crumble van cacao.

Jana Vitiligo, de revelatie van Tomorrowland in 2022, trapte het dansfeest af met een loeiharde set, waarna DJ Eat my beat het overnam en de gasten zich tot de vroege uurtjes konden uitleven op de dansvloer.

Voor het volledige beeldverslag kan u terecht op onze website.
vlaamspleitgenootschap.be/category/beeldverslag-fotos/

Met dank aan onze sponsors

23 juni 2023 Oproeping 2de Algemene Vergadering

Het Vlaams Pleitgenootschap nodigt zijn leden uit voor de **Algemene Vergadering** die zal plaatsvinden op vrijdag 23 juni 2023, van 17:00 tot 18:00, in Bedford Hotel & Conference Center in de Zuidstraat 135 te 1000 Brussel.

De agenda van de Algemene Vergadering bevat volgende punten:

1. Stemming over de aanpassing van de statuten;
2. Voorstelling en goedkeuring van het verslag van de activiteiten over het werkingsjaar 2022-2023 door de secretaris, mr. Odille Meurisse;
3. Voorstelling en goedkeuring van het financieel verslag over het werkingsjaar 2022-2023;
4. Ontslag en kwijting van de bestuurders van het werkingsjaar 2022-2023;
5. Voorstelling door mr. Alexander Hamels van de kandidaat-bestuursleden voor het werkingsjaar 2023-2024;
6. Voorstelling door mr. Alexander Hamels en goedkeuring van de begroting voor het boekjaar 2023-2024;
7. Benoeming van de bestuurders voor het werkingsjaar 2023-2024;
8. Varia

Na afloop van de Algemene Vergadering, van 18:30 tot 20:30, heeft mr. Gert-Jan Hendrix, voorzitter 2022-2023, het genoegen u uit te nodigen voor de **feestelijke slotreceptie** van het 132ste werkingsjaar in Bar Rooftop « The Eight » Zuidstraat 135 in 1000 Brussel.

Advertentie

Wij zorgen voor morgen

Precura is jouw betrouwbare en ervaren expert in collectieve, individuele en omzetverzekeringen gewaarborgd inkomen. Zo geniet jij van financiële gemoedsrust, je hele professionele leven lang.

Als verzekeraar, met jarenlange kennis en expertise voor vrije beroepen, vormen wij de noodzakelijke schakel in je carrière. Jij focust je op je werk, wij op je inkomensgarantie. Zo blijven jij en je gezin ook tijdens een langdurige arbeidsongeschiktheid genieten van dezelfde levensstandaard. Als onderlinge verzekeraar gaat de gemaakte winst steeds naar het verbeteren van de voorwaarden voor haar leden, de verdere uitbouw van producten & diensten en het aanleggen van de nodige provisies. Daarenboven worden de onderlinge risico's door alle leden gedragen. Door te kiezen voor deze langetermijnstrategie biedt precura haar leden de nodige stabiliteit en zekerheid. Kortom, een partner doorheen je carrière en nadien waarbij het contact van mens tot mens voorop staat.

Ontdek zelf hoe Kleos uw leven als advocaat makkelijker maakt

Gratis Kleos uitproberen!

Kleos is ontwikkeld voor zowel kleine als grote advocatenkantoren om het dagelijkse werk als advocaat eenvoudiger en efficiënter te maken. Gebruik Kleos een maand gratis en ervaar het voordeel van slim dossierbeheer voor uw kantoor.

Met Kleos kiest u voor:

- ✓ performante en intuïtieve software die zich aanpast aan de noden van uw kantoor;
- ✓ eenvoudige tijdsregistratie, vlekkeloos dossierbeheer, accurate facturatie en heldere rapportering;
- ✓ van overal toegankelijk, eenvoudigweg over het internet of via de Kleos app en volgens de hoogste securitynormen.

Ontdek zelf waarom meer dan 30.000 advocaten wereldwijd Kleos gebruiken – de nummer 1 in kantoorbeheerssoftware in Europa.

Maak nu gebruik van uw gratis proefperiode: [→ wkbe.be/kleos-trial-sf](https://wkbe.be/kleos-trial-sf)

De keuze van de Vlaamse balies